

γράφει ο

ΜΙΧΑΗΛ ΧΕΙΜΩΝΑΣ*

*Γενικός Διευθυντής του Συνδέσμου
Φαρμακευτικών Επιχειρήσεων Ελλάδος
(ΣΦΕΕ)

ΣΤΟΧΟΣ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Η χρηματοδότηση της φαρμακευτικής δαπάνης στην Ελλάδα έχει εγκλωβιστεί σε έναν φαύλο κύκλο που οδηγεί σε μια σειρά από παραδοξότητες. Υστερα από οκτώ χρόνια οικονομικής κρίσης και μνημονίων η δημόσια φαρμακευτική δαπάνη συνεχίζει να υποχρηματοδοτείται, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα την υπερφορολόγηση των φαρμακευτικών επιχειρήσεων μέσω των υποχρεωτικών επιστροφών (clawback & rebates). Το κενό στη χρηματοδότηση της φαρμακευτικής δαπάνης δεν καλύφθηκε ποτέ, με άλλα λόγια εξήλθαμε από τα μνημόνια το 2018, αλλά δεν έγινε σταδιακή αναπροσαρμογή της φαρμακευτικής δαπάνης.

Παράλληλα, ο περιορισμένος έλεγχος της ζήτησης διαιωνίζει ένα μη αποδοτικό, από πλευράς κόστους, μείγμα, αυξάνοντας τη συνολική δαπάνη. Αυτό σίγουρα έχει επιπτώσεις, ειδικά στην καινοτομία και στην πρόσβαση των Ελλήνων ασθενών σε αυτήν.

Επιστροφές ρεκόρ παρά τις χαμηλές τιμές

Η Ελλάδα παρουσιάζει τα υψηλότερα επίπεδα επιστροφών, ενώ έχει από τις χαμηλότερες τιμές πρωτότυπων φαρμάκων στην Ευρώπη. Παρά τις αυξήσεις στη δημόσια δαπάνη τα τελευταία χρόνια, τα επίπεδα επιστροφών εξακολουθούν να έχουν ανοδική τάση και, μάλιστα, αποτελούν ευρωπαϊκό ρεκόρ! Αυτό, κυρίως, συμβαίνει γιατί η δημόσια χρηματοδότηση δεν ακολουθεί τον ρυθμό αύξησης της συνολικής δαπάνης, δηλαδή δεν ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες της χώρας μας και γιατί δεν έχουν ολοκληρωθεί οι απαραίτητες δομικές μεταρρυθμίσεις που θα ελέγξουν την αύξηση της ζήτησης. Παράλληλα, μια σειρά στρεβλώσεων διαιωνίζει την κατάσταση. Η ανάγκη να αυξηθεί η αποδοτικότητα του υγειονομικού μας συστήματος και να εξαλειφθούν οι σπατάλες είναι περισσότερο επιτακτική από ποτέ.

Το σταθερό δημοσιονομικό πλαίσιο που παρέχει ο μηχανισμός των επιστροφών συνεπά-

γεται την απουσία ισχυρού κινήτρου για την πολιτεία αναφορικά με τον έλεγχο της συνολικής δαπάνης.

Οι υποχρεωτικές επιστροφές επιβαρύνουν τη βιωσιμότητα του συστήματος υγείας

Στην έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του 2020 είχε γίνει πρώτη φορά αναφορά στο ότι ο μηχανισμός του clawback ενέχει τους εξής κινδύνους: επιχειρηματικό, ηθικό και δημοσιονομικό. Αλλά και οι επόμενες πέντε εκθέσεις ενισχυμένης εποπτείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Surveillance Reports της Commission), αλλά και η έκθεση της επιτροπής Πισσαρίδη, υπογράμμισαν πως το ανεξέλεγκτο ύψος των υποχρεωτικών επιστροφών απειλεί τη βιωσιμότητα της φαρμακευτικής πολιτικής και του συστήματος υγείας.

Παράλληλα, έχουν δημιουργηθεί κάποιοι μύθοι που δεν είναι ακριβείς και εμποδίζουν τον ορθό ορισμό του προβλήματος, αποπροσανατολίζοντας τις προσπάθειες επίλυσης.

Για παράδειγμα, είναι μύθος ότι υπάρχει επαρκής και ισότιμη πρόσβαση σε φάρμακα για όλους τους πολίτες. Αντιθέτως, για το διάστημα 2020-2023, ενώ ο αριθμός νέων καινοτόμων φαρμάκων που εγκρίθηκαν από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων (EMA) είναι 173, μόλις 44 είναι πλήρως διαθέσιμα στην Ελλάδα

(μελέτη EFPIA-IQVIA Patients WAIT Indicator 2024). Μάλιστα, πρωτογενής έρευνα της IQVIA στις καινοτόμες φαρμακευτικές εταιρείες (μελέτη IQVIA για τη διαθεσιμότητα καινοτόμων φαρμάκων 2025) κατέδειξε πως μόλις ένα στα πέντε νέα φάρμακα, από αυτά που έχουν πάρει έγκριση EMA, θα έρθουν στην Ελλάδα τα επόμενα χρόνια.

Άλλος μύθος είναι ότι η αύξηση της φαρμακευτικής δαπάνης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην υπερσυνταγογράφηση φαρμάκων. Δεν υπάρχει υπερσυνταγογράφηση σε όρους όγκου σκευασμάτων στην αγορά, καθώς μελέτες δείχνουν πως σχεδόν σε όλες τις βασικές κατηγορίες (βάση ταξινόμησης ΟΟΣΑ) η Ελλάδα βρίσκεται σε χαμηλότερα επίπεδα κατανάλωσης συγκριτικά με τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Νέα μελέτη της Deloitte, που ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του 2025 και θα παρουσιαστεί σύντομα στο υπουργείο Υγείας και στους κυβερνητικούς φορείς, αλλά και σε άλλα κοινά, καταδεικνύει πως αν δεν ληφθούν δομικά μέτρα άμεσα, η φαρμακευτική δαπάνη θα οδηγηθεί σε μη βιώσιμα επίπεδα με όποιες συνέπειες έχει αυτό για τον κλάδο, αλλά κυρίως για την πρόσβαση των ασθενών στις θεραπείες τους.

Κοιτώντας μπροστά, για να ισορροπήσει το σύστημα θα πρέπει να τεθεί ένας διπτός στόχος: συγκράτηση συνολικής δαπάνης και αύ-

ξηση δημόσιας χρηματοδότησης, με ταυτόχρονη εισαγωγή ενός μηχανισμού συνυπευθυνότητας μεταξύ πολιτείας και φαρμακοβιομηχανίας για τη διαχείριση των αποκλίσεων.

Διαχρονικά αιτήματα του ΣΦΕΕ είναι να γεφυρωθεί το χρηματοδοτικό κενό, να ολοκληρωθεί μια σειρά από δομικές παρεμβάσεις στο σύστημα με στόχο τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά του και την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς του και να μετασχηματιστεί το φαρμακευτικό σύστημα σε ένα σύστημα με βάση την αξία για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και κυρίως για τους Έλληνες ασθενείς.

INFO

▶ Η Ελλάδα παρουσιάζει τα υψηλότερα επίπεδα επιστροφών, ενώ έχει από τις χαμηλότερες τιμές πρωτότυπων φαρμάκων στην Ευρώπη

▶ Ο μηχανισμός του clawback ενέχει επιχειρηματικό, ηθικό και δημοσιονομικό κίνδυνο

▶ Η δημόσια χρηματοδότηση δεν ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες της χώρας μας